

Ministerie van VWS

Directeur Voeding, Gezondheidsbescherming en Preventie (VGP)

directie Strategie
afdeling Beleid, planvorming
en instrumentontwikkeling

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

HUF-toets inzake wijziging Tabaks- en rookwarenwet (uitbreiding rookverbod).

Datum
9 april 2019

Inleiding

Op 26 februari dit jaar verzocht u om een HUF toets uit te voeren met betrekking tot het voorstel tot wijziging van de Tabaks- en rookwarenwet strekkende tot uitbreiding van het rookverbod.

De resultaten van deze toets treft u hierbij aan.

Conclusies en aanbevelingen.

Het voorstel is handhaafbaar en uitvoerbaar. De nieuwe definitie van het begrip "rookverbod" waarmee alle vormen van gebruik van tabak- en rookwaren in één volzin worden beschreven draagt bij aan de handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid. Door de nieuwe definitie van het verbod is het niet langer nodig om bij het constateren van de overtreding van het rookverbod te moeten vaststellen om welk type product het precies gaat en hoe het wordt gebruikt zoals dat thans nog wel dient te geschieden.

De uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid zouden een stuk effectiever zijn indien er geen uitzonderingen op het rookverbod gelden. In het huidige voorstel wordt die uitzondering wel gemaakt namelijk voor kruidenrookproducten zoals die in waterpijpen worden benut. De uitzondering maakt dat in shisha lounges de huidige complexe inspectie werkwijze blijft bestaan; veelal zal met laboratorium onderzoek moeten worden vastgesteld welk type waterpijp product werd gerookt; waterpijptabak of een kruidenrookproduct.

Aanbevolen wordt dan ook om kruidenrookproducten onder het rookverbod te brengen.

De handhaving van het met deze wijziging geïntroduceerde verbod om snuif- of pruimtabak te gebruiken zal niet eenvoudig zijn daar dit gebruik minder goed zichtbaar is dan roken of verdampen. Het zal in de regel gaan om het op heterdaad betrappen.

De wijziging leidt tot marginale aanpassingen van de website, documenten en systemen. Dit daar er al toezicht wordt gehouden op het roken van tabaksproducten

en al veel ondernemers uit eigen beweging het roken van e sigaretten in hun lokalen verbieden.

De toezichtactiviteiten worden meegenomen in de bestaande inspecties op de naleving van het rookverbod. De wetswijziging zal naar verwachting nagenoeg geen extra capaciteit vergen.

Handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid

Definitie rookverbod.

In het kader van het Nationaal Preventieakkoord wordt het rookverbod voor tabaksproducten (bijv. op werkplekken en in de horeca) met dit voorstel uitgebreid voor onder andere e-sigaretten en tabak die wordt verhit i.p.v. verbrand. Het huidige rookverbod is nu alleen van toepassing op het roken van tabaksproducten.

Ook het op andere wijze van consumeren van tabaksproducten dan roken (oraal of snuiven) valt met de wijziging onder het rookverbod.

De definitie van het begrip rookverbod komt als volgt te luiden:

Het verbod om tabaksproducten te roken, tabaksproducten anders dan door roken te consumeren of de damp van elektronische sigaretten of elektronische sigaretten zonder nicotine te consumeren.

Door bij de uitbreiding van het rookverbod te kiezen voor één volzin, wordt ondervangen dat bij het opstellen van een rapport van bevindingen een keuze moet worden gemaakt welk product werd geconsumeerd en op welke wijze. Dat laatste kan problematisch zijn daar niet altijd eenduidig is vast te stellen om welk type product het gaat.

Het kan bijvoorbeeld gaan om nieuwe producten die op de markt zijn gekomen en onder verschillende in de wet beschreven typen producten kunnen vallen. Een voorbeeld zijn nieuwe tabaksproducten waarbij discussie kan ontstaan of de tabak via een proces van verbranding of verhitting wordt geconsumeerd. Omdat beide producten onder het rookverbod vallen, zal in de toekomst kunnen worden volstaan met een zo goed mogelijk beschrijving van het product en de constatering dat een tabaksproduct werd gerookt dan wel werd geconsumeerd waarmee het rookverbod is overtreden..

Ander gebruik dan roken of verhitten.

Met de voorgestelde uitbreiding van het rookverbod zal ook het gebruik van pruimtabak, snuiftabak en tabak voor oraal gebruik onder het rookverbod komen te vallen. Het gebruik van deze producten is relatief laag ten opzichte van bijvoorbeeld

sigaretten. Echter, de handhaving van het rookverbod voor deze producten, door de beheerder, werkgever of ander rechtspersoon, genoemd in artikel 10 van de wet (hierna beheerder), en het toezicht daarop door de NVWA is meer complex dan het handhaven van het rookverbod voor tabaksproducten die worden gerookt, tabak die wordt verhit en e-sigaretten. Deze producten worden gedurende een bepaalde duur zichtbaar gebruikt en produceren rook of damp die in meer of mindere mate daarna in de ruimte waarneembaar blijft. Het gebruik van snuiftabak, pruimtabak en tabak voor oraal gebruik is veel minder zichtbaar. Ook is er geen geur bij het gebruik waarneembaar waardoor handhaving van het rookverbod door de beheerder en het toezicht van de NVWA daarop moeilijker is.

Kruidenrookpreparaten uitgezonderd van rookverbod.

Met de keuze in het wetsvoorstel om kruidenrookproducten niet onder het rookverbod te brengen blijft de complexe inspectiewerkwijze voor de NVWA bij shisha lounges bestaan. Vaak moet via laboratoriumonderzoek worden vastgesteld welk waterpijpproduct werd gerookt: waterpijptabak of een kruidenrookproduct. In het eerste geval is er sprake van een overtreding op basis van de huidige en voorgestelde definitie van het rookverbod en in het tweede geval niet.

Tijdens inspecties verklaart de eigenaar en/of het personeel van de shisha lounges vaak ten onrechte dat de in gebruik zijnde waterpijpen alleen kruidenrookproducten bevatten. Bij nader laboratoriumonderzoek blijkt dan veelal dat er ook tabak werd gerookt waardoor het rookverbod werd overtreden.

Ook zal de uitzondering naar verwachting een negatieve impact op het naleefgedrag van het rookverbod van tabak in waterpijpen hebben.

E-sigaretten -met of zonder nicotine- mogen niet meer in cafés of lounges worden gedampt. Ook waterpijpen mogen er niet meer worden gerookt tenzij ze -uitsluitend- gevuld zijn met kruidenrookproducten. Deze bijzondere uitzondering kan tot discussies leiden tussen ondernemer van de lounge en de NVWA maar ook tussen bezoekers en de ondernemer (waarom mag het ene wel en het andere niet; voor de bezoeker is een waterpijp een waterpijp) hetgeen de naleving van het rookverbod van waterpijpen met tabak niet bevordert.

Tenslotte wordt opgemerkt dat er ook nog andere producten in de handel zijn en komen die ook in waterpijpen worden gerookt zoals gels en 'stoomsteentjes' en dat het gebruik van kooltjes in waterpijpen niet zonder gezondheidsrisico's is¹. Deze producten vallen niet onder de reikwijdte van het rookverbod. Zowel aan de kruidenrookproducten, gels en stoomsteentjes kan nicotine zijn toegevoegd.

¹ RIVM, 2016. Waterpijp: Risico op koolmonoxide-vergiftiging bij gebruik.

Geadviseerd wordt deze producten om voornoemde redenen onder het rookverbod te brengen.

Geen extra capaciteit nodig.

De uitbreiding van het rookverbod vergt binnen de NVWA beperkt extra werkzaamheden om deze in de werkwijze van de NVWA te implementeren. Zo zal de website met informatie over het rookverbod moeten worden aangepast, moeten de inspecteurs worden geïnstrueerd en moeten de interne protocollen/documenten en het registratiesysteem worden aangepast. Omdat de wetwijziging alleen een uitbreiding omvat en de wet qua structuur niet verandert zal de wijziging van de website, documenten en systemen beperkt zijn.

Ook de inspanning om de inspecteurs te instrueren zal beperkt zijn. Zij zijn immers al bekend met het toezicht op het rookverbod. De wijziging bestaat er met name uit dat zij zich ervan bewust zijn dat er meer producten onder het verbod vallen en dat zij daar tijdens hun inspectie op letten.

Gezien het feit dat veel bedrijven het dampen van e-sigaretten al niet toestaan, wordt niet verwacht dat de uitbreiding van het rookverbod met de andere producten tot een grote toename van het aantal maatregelen zal leiden.

De implementatiewerkzaamheden zullen binnen de reguliere werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden en vergen nagenoeg geen extra capaciteit.

Fraudebestendigheid.

De voorstellen geven geen aanleiding tot het maken van opmerkingen in het kader van fraudebestendigheid.